

SPORTRENDÉSZET A SPORTIGAZGATÁS RENDSZERÉBEN

A belső védelmi funkció, az állam rendjének biztosítására irányuló rendészeti feladatok ellátásának kötelezettségét eredményezi. A közrend és a közbiztonság fenntartására irányuló rendészeti feladatokat a modern államokban a közigazgatási szervek látják el. A sportigazgatás a közigazgatási jog különös részét képező sajátos jogalkotási és jogalkalmazási szakterület, a sporttal kapcsolatos feladatokat az állam a sportigazgatáson keresztül valósítja meg, így egyfajta szakpolitikának is nevezhetjük.

A sportjog alapvetően közjogi alapállású, hiszen jellemzően az egyik fél maga az állam, a résztvevők között pedig alá- és fölérendeltségi viszony van, természetesen azonban van a területnek egy civiljogi vetülete is, amelyben az autonóm struktúrában lévő jogalanyok egymással egyenlők, egyenjogúak és mellérendeltek. Közjogi jellegű vonatkozás az alkotmányjogi szabályok, az állami sportigazgatás szervezetrendszerét-, a sportfinanszírozást-, a sporttevékenységhez fűződő adókedvezmények rendszerét szabályozó jogalkotás, a büntető- és szabálysértési tényállások (dopping, sport huliganizmus, eredmények manipulálása).

A sportoláshoz való jog állampolgári jogi jellege egyúttal állami feladatokat is feltételez. Azt is jelenti tehát, hogy az állami szervek és az önkormányzatok számára feladatokat kell teremteni, meghatározni, hogy mi a számukra kötelező és mi a fakultatív sportfeladat, mit kell tenniük azért, hogy a sportolásban való emberi, állampolgári jog effektíven érvényesüljön. Az államnak biztosítania kell ezt a harmadik generációs emberi jogot, mégpedig attól is függően, hogy egy-egy sportoló sportoláshoz való jogát vagy adott esetben nagyobb közösség sportoláshoz fűződő érdekeit érintik.

A sportról szóló 1996. évi LXIV. törvény egyértelműen utalt a sport Alkotmánnyal, Európai Sport Chartával és a nemzetközi szerződésekkel való összhangjára. A sportról szóló 2004. évi I. törvény preambuluma a következőképpen határozta meg a sportot: A Magyar Köztársaság állampolgárait megilleti a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való alkotmányos jog. A testkultúra az egyetemes kultúra része, az egészségvédelem (a megelőzés és a rekreáció, mely fontos társadalmi érdek) fontos eszköze, a szabadidő eltöltésének társadalmilag hasznos módja. A testnevelés és a sport jelentős szerepet tölt be az ifjúság erkölcsi-fizikai nevelésében, a személyiség formálásában. (Az 1996-os sporttörvény egyértelműen csak sportigazgatási törvény volt, mellőzte a sport civiljogi szabályokat. Az Országgyűlés a sporttörvény elfogadásával az egyetemes kultúra részeként ismerte el a sportot, deklarálta kiemelkedő jelentőségét az egészségmegőrzésben, a személyiség formálásában, és a közösségi magatartás kialakítása területén, valamint különleges szerepét az ifjúság fizikai és erkölcsi nevelésében.)¹

A hatályos Sporttörvény célja az állami szervezetrendszer részére megállapított feladatok világos elkülönítésével és szabályozásával az, hogy a sportágazat szervezeti felépítésében és szabályozásában a korábbi, sokszor követhetetlen feladatmegosztást egy áttekinthető rendszer váltsa fel. A rendszeres testedzés, vagyis a sporttevékenység

¹ Nemes András: Merre tart a sportjogi szabályozás? Gazdaság és jog. 1998/12. 10. o.

támogatása tehát a fentiekből következően egyrészt jogalkotási kötelezettséget jelent (ennek eredménye a Sporttörvény és végrehajtási rendeletei), másrészt igazgatási-szervezési tevékenységet kíván meg az államtól. A sporttevékenység elősegítése és biztosítása tehát – többek között – állami feladat, így egyben közfeladat is, ebből következően államháztartási alrendszeréből – elsősorban központi költségvetésből történő – finanszírozást is feltételez. A Sporttörvény egységes szabályozást valósított meg, amivel átlátható és világos feladatokat határoz meg az állami intézmények részére is.² Az egyik legfontosabb ilyen állami feladat a rend biztosítása a sport világában is

Az Országgyűlés stratégiai tervező szerepében országgyűlési határozatok formájában elfogadja az ország gazdasági-társadalmi tervét, e körben adott esetben a sportra vonatkozó fejlesztési koncepciókat is. Az országgyűlés a törvényalkotás útján meghatározza a sporttevékenység folytatásának és a sport „működtetésének” jogszabályi feltételeit és intézményes kereteit. A Kormány a közigazgatás csúcsszerve. Mindenekelőtt ellátja azokat a döntés-előkészítési, irányítási és koordinációs feladatokat, amelyeket a többi ágazatban is. A Kormány felelős a hosszú távú sportstratégia, a sport fejlesztési tervei kidolgozásáért, ennek eredményei az Országgyűlés számára előkészített, sporttal kapcsolatos törvényjavaslatok, határozat-tervezetek.³

Az állami feladatok ellátására jellemző, hogy a sport szervezéséhez, a sportolás feltételeinek megteremtéséhez, biztosításához szükséges funkcionális jellegű feladatcsoportok döntő többségét jelenleg az állami szervezetrendszer látja el, illetve biztosítja. Az élősport egyes nagy szegmenseinek működéséhez kapcsolódó feladatokat ugyanakkor a nem-kormányzati szervezetrendszer szintjein tevékenykedő szervezetek, továbbá a helyi önkormányzati intézményrendszer végzi. Külön foglalkozni szükséges a jövőben az állami-önkormányzati sportfeladatok megosztásának rendszerével, a sportigazgatási és sportszakmai feladatkörök telepítésének helyi szintjeivel. A helyi sport-szakigazgatás szervezet- és feladatrendszereinek újjáépítését a feladatok ilyen szempontú felülvizsgálata és a finanszírozási lehetőségek újragondolása mellett szükséges elvégezni.

A sportigazgatásnak egy sajátos része a sportrendészet. Ez a szűkebben értelmezhető terület szakrendészetként egyértelműen definiálható, jogszabályok sora rendezi mindazt, ami a sportrendészethez kötődik kiegészítve a szakszövetségi szabályozásokkal, melyek a sportrendészeti nyilvántartás vezetése és a sportrendezvények biztosítása során is iránymutatásul szolgálnak.

Szamel Lajos definíciója szerint a rendészet úgy határozható meg, mint olyan állami tevékenység, amely a közrend megzavarásának megelőzésére, a közvetlen zavaró magatartás megakadályozására és a megzavart rend helyreállítására irányul.⁴ Tapasztalhatjuk, hogy a rendészet fogalomalkotására törekvők közül sokan a rendészetet az állami tevékenység körében definiálják. Lorenz von Steinnél is igaz ez, aki két végpont között próbálta kijelölni a rendészet helyét: rendészet mindaz a forma, amelyen keresztül a kormány az igazgatásba beavatkozik, illetve a rendészet a közigazgatásnak egy része.⁵ Finszter Géza az alábbiak szerint fogalmazza meg a rendészeti igazgatás definícióját. „A

² Fazekas Attila: Sportigazgatási és sportjogi ismeretek. Jegyzet. 2009. 146. o. Forrás: <http://docplayer.hu/4703527-Sportigazgatasi-es-sportjogi-ismeretek.html> (Letöltés ideje: 2016.10.12.)

³ Priczinger Péter: Sportjog 1. kötet. A sportjog közjogi alapjai. ELTE Eötvös Kiadó. Budapest, 2010. 77. o.

⁴ Szamel Lajos: A modern rendészetfogalom és következményei. Studia Juridica Auctoritate Universitatis Pécs Publicata. Pécs, 1995.

⁵ Ivancsics Imre: Támpontok a rendészet fogalmának meghatározásához. Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar. Kézirat. A hivatkozás fellelhető itt is: <http://www.mezod.hu/letoltes/tamparend.doc> (Letöltés ideje: 2016.10.12.)

közigazgatás egyik ágazata, amelynek társadalmi rendeltetése az, hogy a jogsértőnek minősített emberi magatartásoktól a hatósági kényszer eszközeivel – legitim fizikai erőszak monopóliumának birtokában – védelmezze a társadalmat.”⁶

A XX. század második felében a sportklubok és a szurkolók közötti ellenségeskedés a sportpályákon, főként a stadionokban egyre intenzívebben jelent meg. Randalírozó csoportok esetében nem elég a sport önszabályozása, hiszen amikor megtöltik az üres stadionokat, a többek által úgynevezett Lex Sportivaként emlegetett belső normák az évek során kevésbé váltak és szükséges lett egyéb szabályozó jogi normák megalkotása. Így 18 törvény, 14 rendelet és – a labdarúgás vonatkozásában például - a Sportági szakszövetség öt belső szabályzata szavatolja a sportrendezvények biztonságos lebonyolítását. A sportrendezvények biztosításával összefüggő kérdések összetársadalmi, jogi, rendészeti és morális problémákat feszegetnek. A sportrendezvényeken tapasztalható verbális és fizikai erőszak, vagy közkeletű néven sporthuliganizmus jelensége összetett és bonyolult összefüggéseket rejt magában.

⁶ Finszter Géza: A rendészeti igazgatás jogi alapjai. Rendőrtiszti Főiskola. Budapest, 2008. 167. o.